

***MODELE RELACJI W ZAKRESIE PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ
POMIĘDZY UCZELNIĄ WYŻSZĄ A PRACOWNIKIEM,
DOKTORANTEM I STUDENTEM***

dr Izabela Pietrzak-Abucewicz

IV Ogólnopolska Konferencja
Porozumienia Akademickich Centrów Transferu Technologii

Kraków, 13 - 15 listopada 2017 r.

Plan wystąpienia

- I. Regulamin zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji (art. 86c upsw)**
- II. Pracownik jako twórca wyników B+R**
- III. Uczelnia jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R**
- IV. Obowiązki pracownika-twórcy związane z procesem komercjalizacji**
- V. Uwłaszczenie pracownika-twórcy na wynikach B+R**
- VI. Uwłaszczony pracownik jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R**
- VII. Status doktoranta/studenta uczelni**
- VIII. Doktorant/student jako twórca wyników B+R**

**Regulamin zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz
prawami własności przemysłowej
oraz zasad komercjalizacji (art. 86c upsw) określa:**

1. prawa i obowiązki uczelni, pracowników, doktorantów i studentów w zakresie ochrony i korzystania z praw autorskich i praw pokrewnych oraz praw własności przemysłowej

2. zasady i procedury komercjalizacji:

- ustawa z 16.12.2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym**

3. zasady podziału środków uzyskanych z komercjalizacji między uczelnię a pracownika-twórcę

***Regulamin zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz
prawami własności przemysłowej
oraz zasad komercjalizacji (art. 86c upsw) określa:***

3. zasady i tryb przekazywania uczelni przez pracownika, doktoranta lub studenta informacji o wynikach B+R i informacji o uzyskanych przez pracownika środkach z komercjalizacji

4. zasady i tryb przekazywania przez pracownika przysługujących uczelni części środków uzyskanych z komercjalizacji

5. zasady i tryb przekazywania przez uczelnie przysługujących pracownikowi części środków uzyskanych z komercjalizacji

Pracownik jako twórca wyników B+R

Brak modelu relacji między uczelnią a pracownikiem w upsw

Zasada:

prawo do uzyskania patentu na wynalazek przysługuje twórcy/współtwórcom (art. 11 ust. 1 i 2 upwp):

prawa osobiste

prawa majątkowe do wynalazku: prawo do uzyskania patentu na wynalazek i patent na wynalazek

Pracownik jako twórca wyników B+R

Wyjątek nr 1: prawo do uzyskania patentu na wynalazek przysługuje pracodawcy (art. 11 ust. 3 upwp)

wykonywanie przez twórcę obowiązków ze stosunku pracy (źródła obowiązku: umowa o pracę, regulaminy, polecenia przełożonych, plany działalności itp.)

okoliczności obojętne (sposób powstania stosunku pracy, wymiar czasu pracy twórcy, forma organizacyjno-prawna pracodawcy i jego status właścicielski itp.)

Pracownik jako twórca wyników B+R

Wyjątek nr 2: prawo do uzyskania patentu na wynalazek przysługuje zamawiającemu (art. 11 ust. 3 upwp):

- realizacja przez twórcę obowiązków z innej umowy niż umowa o pracę
- okoliczności obojętne (rodzaj umowy, status właścicielski zamawiającego itp.)

Swoboda określenia podmiotu uprawnionego z tytułu praw majątkowych do wynalazku

Uczelnie jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

1. przeprowadzenie procesu komercjalizacji (zasady i procedury określa regulamin)

2. podział środków uzyskanych z komercjalizacji między uczelnię a pracownika-twórcę:

- pracownikowi przysługuje od uczelni nie mniej niż 50% wartości środków uzyskanych przez uczelnię (spółkę celową) z komercjalizacji bezpośredniej (w następstwie danej komercjalizacji pośredniej), obniżonych o nie więcej niż 25% kosztów bezpośrednio związanych z tą komercjalizacją, które zostały poniesione przez uczelnię lub spółkę celową (art. 86f ust. 1 upsw)

Uczelnia jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

Czy pracownik uczestniczy w podziale środków z komercjalizacji, jeśli wyniki powstały w ramach wykonywania umowy cywilnoprawnej?

Czy pracownik uczestniczy w podziale środków z komercjalizacji, jeśli uczelnia wdrożyła wyniki we własnej działalności gospodarczej?

Czy pracownik uczestniczy w podziale środków z komercjalizacji innych niż pierwsze?

Uczelnia jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

Czy regulamin może określać ramowo wysokość środków należnych pracownikowi od uczelni („nie mniej niż 50%”) i wysokość kosztów („nie więcej niż 25%”)?

Czy w przypadku uzyskania kolejnych środków z licencji uczelnia może pomniejszyć środki wypłacane pracownikowi o koszty komercjalizacji?

Uczelnia jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

Czy pracownikowi przysługuje udział w podziale środków po ustaniu stosunku pracy z uczelnią?

Czy pracownik uczestniczy w podziale środków z komercjalizacji programu komputerowego?

Uczelnia jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

3. podział środków z komercjalizacji w przypadku stworzenia wyników przez zespół badawczy:

- art. 86f upsw określa wysokość łącznego udziału w środkach uzyskanych z komercjalizacji, przysługujących pracownikom wchodzącym w skład zespołu badawczego od uczelni (art. 86g ust. 1 upsw)
- pracownik wchodzący w skład zespołu badawczego ma prawo dochodzić od uczelni przysługującej mu części udziału w środkach z komercjalizacji (art. 86g ust. 2 upsw)

Czy zespół badawczy obejmuje wyłącznie współtwórców wyników?

Uczelnia jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

4. przez koszty związane bezpośrednio z komercjalizacją rozumie się koszty zewnętrzne, w szczególności koszty ochrony prawnej, ekspertyz, wyceny wartości przedmiotu komercjalizacji i opłat urzędowych (art. 86f ust. 3 upsw):

Do kosztów nie wlicza się kosztów poniesionych przed podjęciem decyzji o komercjalizacji

Uczelnia jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

5. czasookres uprawnienia pracownika-twórcy do udziału w podziale środków uzyskanych z komercjalizacji:

- ~~• prawo przysługują nie dłużej niż przez pięć lat od dnia uzyskania pierwszych środków (art. 86f ust. 4 upsw)~~

Czy nowelizacja upsw wpływa na podział środków z komercjalizacji przeprowadzonych przed 31.12.2016 r.?

Obowiązki pracownika-twórcy związane z procesem komercjalizacji

1. zachowania poufności wyników B+R:

Czy pracownik może publikować wyniki objęte procesem komercjalizacji?

2. przekazania uczelni wszystkich posiadanych informacji, utworów wraz z własnością nośników, na których utwory te utrwalono, i doświadczeń technicznych potrzebnych do komercjalizacji

Obowiązki pracownika-twórcy związane z procesem komercjalizacji

3. powstrzymania się od prowadzenia jakichkolwiek działań zmierzających do wdrażania wyników B+R

4. współdziałania w procesie komercjalizacji, w tym w postępowaniach zmierzających do uzyskania praw wyłącznych

nie dłużej niż przez okres przysługiwania praw uczelni (art. 86e ust. 5 upsw)

Czy obowiązki pracownika wygasają w przypadku sprzedaży praw do wyników albo wniesienia ich aportem do spółki?

Uwłaszczenie pracownika-twórcy na wynikach B+R

1. wyłączenia możliwości uwłaszczenia pracownika-twórcy (art. 86e ust. 4 upsw):

- na podstawie umowy ze stroną finansującą lub współfinansującą te badania lub prace, przewidującej zobowiązanie do przeniesienia praw do wyników B+R na rzecz tej strony lub na rzecz innego podmiotu niż strona umowy (badania lub prace zleczone)
- z wykorzystaniem środków finansowych, których zasady przyznawania lub wykorzystywania określają odmienny niż w ustawie sposób dysponowania wynikami B+R

Uwłaszczenie pracownika-twórcy na wynikach B+R

Czy dopuszczalne jest uwłaszczenie pracownika na wynikach, które powstały w wykonywaniu umowy cywilnoprawnej (art. 86d upsw)?

Czy dopuszczalne jest uwłaszczenie pracownika na prawach do programu komputerowego (art. 86d upsw)?

Uwłaszczenie pracownika-twórcy na wynikach B+R

2. uwłaszczenie pracownika-twórcy jako pochodny sposób nabycia praw do wyników B+R (zasady i procedura określone w art. 86e upsw):

- złożenie przez pracownika oświadczenia o zainteresowaniu przeniesieniem praw do wyników (forma i termin złożenia oświadczenia)
- podjęcie przez uczelnię decyzji w sprawie komercjalizacji zgłoszonych przez pracownika wyników (forma i czas podjęcia decyzji):
  - zawiadomienie pracownika o podjętej przez uczelnię decyzji w sprawie komercjalizacji

Pracownik-twórca jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

Czy uczelnia ma obowiązek podjąć decyzję w sprawie komercjalizacji?

Czy uczelnia ma obowiązek uwłaszczyć pracownika?

Jakie działania może podjąć pracownik w przypadku odmowy jego uwłaszczenia?

Czy uczelnia ma obowiązek przeprowadzić komercjalizację?

Uwłaszczenie pracownika-twórcy na wynikach B+R

- **złożenie przez uczelnię pracownikowi oferty zawarcia bezwarunkowej i odpłatnej umowy przeniesienia praw do wyników (forma i termin złożenia oferty) w przypadkach:**
  - **podjęcia przez uczelnię decyzji o niekomercjalizacji albo**
  - **po bezskutecznym upływie terminu na podjęcie decyzji w sprawie komercjalizacji**

Jakie działania może podjąć pracownik w przypadku braku złożenia przez uczelnię oferty?

Uwłaszczenie pracownika-twórcy na wynikach B+R

- **podjęcie przez pracownika decyzji w sprawie przyjęcia oferty uczelni (forma i termin podjęcia decyzji):**

- w przypadku nieprzyjęcia przez pracownika oferty zawarcia umowy przeniesienia praw do wyników prawa te przysługują uczelni

- **umowa o przeniesienie praw do wyników:**

- forma pisemna pod rygorem nieważności
- treść umowy (elementy istotne dodatkowe np. zmiana zgłaszającego w urzędzie patentowym, raporty z komercjalizacji, termin przekazania środków uczelni, zasady komercjalizacji, zasady i tryb przekazywania uczelni środków z komercjalizacji)

Pracownik-twórca jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

- **wynagrodzenie przysługujące uczelni za przeniesienie praw do wyników nie może być wyższe niż 5% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w gospodarce narodowej w roku poprzednim, ogłaszanego przez Prezesa GUS**
- **art. 86e upsw określa wysokość łącznego wynagrodzenia, przysługującego uczelni od pracowników wchodzących w skład zespołu badawczego (art. 86g ust. 1 upsw)**

Pracownik-twórca jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

Czy regulamin może określać ramowo wysokość wynagrodzenia za przeniesienie praw („nie może być wyższe niż 5%”)?

Jak ustalić wysokość wynagrodzenia za przeniesienie praw w przypadku braku ogłoszenia o wysokości wynagrodzenia za rok poprzedni?

Uwłaszczony pracownik jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

1. przeprowadzenie procesu komercjalizacji wyników (brak regulacji prawnych):

Czy regulamin powinien określać zasady i procedury komercjalizacji przez pracownika, w tym wyceny?

Uwłaszczony pracownik jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

2. podział środków uzyskanych z komercjalizacji między uwłaszczonego pracownika a uczelnię (art. 86f ust. 2 upsw):

- uczelni przysługuje od pracownika 25% wartości środków uzyskanych przez pracownika z komercjalizacji, obniżonych o nie więcej niż 25% kosztów bezpośrednio związanych z tą komercjalizacją, które zostały poniesione przez pracownika

Uwłaszczony pracownik jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

Czy uczelnia uczestniczy w podziale środków z komercjalizacji, jeśli pracownik wdrożył wyniki we własnej działalności gospodarczej?

Czy uczelnia uczestniczy w podziale środków z komercjalizacji innych niż pierwsze?

Czy regulamin może określać ramowo wysokość kosztów („nie więcej niż 25%”)?

Czy uczelnia ma prawo żądać wglądu do ksiąg rachunkowych pracownika?

Uwłaszczony pracownik jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

3. podział środków z komercjalizacji w przypadku stworzenia wyników przez zespół badawczy:

- art. 86f upsw określa wysokość łącznego udziału w środkach uzyskanych z komercjalizacji, przysługujących uczelni od pracowników wchodzących w skład zespołu badawczego (art. 86g ust. 1 upsw)
- pracownik wchodzący w skład zespołu badawczego odpowiada wobec uczelni za zapłatę tych środków do wysokości przypadającego mu udziału w wynikach (art. 86g ust. 3 upsw)

Uwłaszczony pracownik jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

4. przez koszty związane bezpośrednio z komercjalizacją rozumie się koszty zewnętrzne, w szczególności koszty ochrony prawnej, ekspertyz, wyceny wartości przedmiotu komercjalizacji i opłat urzędowych (art. 86f ust. 3 upsw):

- do kosztów tych nie wlicza się wynagrodzenia za przeniesienie praw do wyników na pracownika (uwłaszczenie)**

Uwłaszczony pracownik jako podmiot komercjalizujący wyniki B+R

5. czasookres uprawnienia uczelni do udziału w podziale środków uzyskanych z komercjalizacji:

- ~~• prawo przysługują nie dłużej niż przez pięć lat od dnia uzyskania pierwszych środków (art. 86f ust. 4 upsw)~~

**Czy nowelizacja upsw wpływa na podział środków z komercjalizacji
przeprowadzonych przed 31.12.2016 r.?**

Określenie podmiotu uprawnionego do wyników B+R oraz sposobu i trybu komercjalizacji

1. Zasada → regulacje upsw

2. Wyjątek → po otrzymaniu od pracownika informacji o wynikach uczelnia oraz pracownik mogą, w sposób odmienny niż stanowi ustawa, określić w drodze umowy prawa do wyników lub sposób i tryb komercjalizacji tych wyników (art. 86h upsw)

Czy możliwe jest odmiennie określenie zasad podziału środków uzyskanych z komercjalizacji?

Status doktoranta/studenta uczelni

- 1. praca dyplomowa jest samodzielny opracowaniem określonego zagadnienia naukowego prezentującym umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania (art. 167a ust. 2 upsw):**
  - **rola promotora (zabezpieczenie praw uczelni do wyników)**
  - **praca dyplomowa jako utwór:**
    - **uczelni przysługuje pierwszeństwo w opublikowaniu pracy dyplomowej studenta; jeżeli uczelnia nie opublikowała pracy w ciągu 6 miesięcy od jej obrony, student który ją przygotował może ją opublikować, chyba że praca jest częścią utworu zbiorowego (art. 15a ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych)**
  - **wyniki B+R zawarte w pracy jako przedmiot komercjalizacji**

Status doktoranta/studenta uczelni

- 2. rozprawa doktorska: powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego lub oryginalne rozwiązanie problemu w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej (art. 13 ust. 1 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym)**
- rola promotora (zabezpieczenie praw do wyników przy obronie)**
  - rozprawa doktorska jako utwór**
  - wyniki B+R zawarte w rozprawie jako przedmiot komercjalizacji**

Doktorant/student jako twórca wyników B+R

- 1. brak modelu relacji między uczelnią a doktorantem/studentem w upsw**
- 2. regulamin zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji określa (art. 86c upsw):**
  - prawa i obowiązki doktorantów i studentów w zakresie ochrony i korzystania z praw autorskich i praw pokrewnych oraz praw własności przemysłowej,**
  - zasady i tryb przekazywania uczelni przez doktoranta/studenta informacji o wynikach B+R**

Doktorant/student jako twórca wyników B+R

- ~~• zasady podziału środków uzyskanych z komercjalizacji między uczelnię a doktoranta/studenta~~
- ~~• zasady i tryb przekazywania uczelni przez doktoranta/studenta informacji o uzyskanych środkach z komercjalizacji~~
- ~~• zasady i tryb przekazywania przez doktoranta/studenta przysługujących uczelni części środków uzyskanych z komercjalizacji~~
- ~~• zasady i tryb przekazywania przez uczelnie przysługujących doktorantowi/studentowi części środków uzyskanych z komercjalizacji~~

Doktorant/student jako twórca wyników B+R

3. zasada: prawo do uzyskania patentu na wynalazek przysługuje twórcy/współtwórcom (art. 11 ust. 1 i 2 upwp)
4. wyjątek nr 1 i 2
5. wyjątek nr 3: prawo do korzystania z wynalazku we własnym zakresie przysługuje przedsiębiorcy (art. 11 ust. 5 upwp):
  - w razie dokonania wynalazku przez twórcę przy pomocy przedsiębiorcy
  - w umowie o udzielenie pomocy strony mogą ustalić, że przedsiębiorcy przysługuje w całości lub części prawo do uzyskania patentu na wynalazek

Doktorant/student jako twórca wyników B+R

6. Doktorat wdrożeniowy:

- **brak modelu relacji między uczelnią a przedsiębiorcą-pracodawcą doktoranta**
- **wyjątek nr 4:**
w umowie między przedsiębiorcami może być określony podmiot, któremu przysługiwać będzie prawo do uzyskania patentu na wynalazek w razie dokonania wynalazku w związku z wykonywaniem tej umowy (art. 11 ust. 4 upwp)

Dziękujemy za uwagę!

Centrum Innowacji i Transferu Technologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

ul. Wojska Polskiego 52 ,60-627 Poznań

tel. (0) 61 846 62 65

tel. +48 571-445-754

email: inncom@up.poznan.pl

www.ciitt.up.poznan.pl

www.inncompuls.up.poznan.pl

